

Methotrexatbehandling (MTX) mod psoriasis/eksem/anden kronisk hudsygdom

Patientinformation

Hvad er Methotrexat og hvordan virker det?

Methotrexat (MTX) har i mange år været brugt til behandling af psoriasis. MTX virker ved at hæmme celledelingen og immunsystemet, hvorved aktiviteten af sygdommen dæmpes. Man kan som regel først se effekten af MTX efter 4 -12 ugers behandling. Hvis MTX ikke virker efter 3 måneder, skal du have en anden behandling.

OBS: TAG kun MTX en gang om ugen!

Du skal tage MTX fast én gang om ugen på samme dag hver uge. Vælg derfor en bestemt ugedag fx mandag, hvor du fast tager MTX. Din læge finder i samråd med dig ud af, hvilken dosis du skal have. MTX gives ofte som tabletter. Tabletterne indeholder 2,5 mg Methotrexat. Den mest almindelige dosis er 3-6 tabletter, som indtages én gang om ugen og altid på samme ugedag. Tabletterne synkes hele. Uanset hvilken dosis du tager, må du kun tage tabletterne én gang ugentligt. Hvis du ved en fejl tager tabletterne dagligt, er der stor risiko for alvorlig forgiftning. Belastning af mave-tarm-kanalen: Kan give nedsat appetit og kvalme, diarré og sår i munden. Diarré og sår i munden kan være alvorlige bivirkninger og MTX behandlingen skal stoppes og du skal kontakte os. For at undgå de værste gener med kvalme tages en vitaminpille, Folimet 5 mg, 2 dage efter indtagelse af MTX.

Hvis du glemmer at tage MTX

Hvis du glemmer at tage MTX på din faste ugedag, kan du tage tabletterne med 1 -2 dages forsinkelse. Hvis du kommer i tanke om det mere end 2 dage efter din faste MTX-dag, skal du springe ugens dosis over og først tage MTX på din faste ugedag i den kommende uge. Du skal aldrig tage dobbelt dosis. Du må ikke rykke på din faste ugedag, da det gør det sværere at huske dagen.

Mulige bivirkninger og komplikationer

De fleste har ingen bivirkninger af MTX. Risikoen for at få bivirkninger afhænger af, hvor stor dosis MTX du får. De mest almindelige bivirkninger er:

- Kvalme
- dårlig appetit
- diarré
- mundbetændelse

Det anbefales, at MTX indtages om aftenen for at mindske kvalme og nedsat appetit. De fleste bivirkninger er værst i starten og forsvinder med tiden.

Belastning af leveren

Leveren kan i nogle tilfælde blive belastet af MTX-behandling, og du skal derfor jævnligt have taget blodprøver. Nogle gange kan det være nødvendigt at sætte dosis ned for ikke at skade leveren.

Inden opstart af MTX samt 1 x årligt skal der tages en særlig levertest (Fib4). Denne gentages 1 x årligt. Det er almindeligt at denne prøve er let forhøjet, hvis man er over 65 år gammel.

Belastning af knoglemarven

Knoglemarven, der danner blodlegemer og blodplader, kan også blive belastet af MTX. Sker dette falder blodprocenten, og du får øget tendens til blødning. Blødninger viser sig ofte som blå mærker i huden og blødning fra munden, fx når du børster tænder.

Psykisk påvirkning

Nogle oplever ”at være ved siden af sig selv” pga. MTX.

Host og åndenød

En sjælden men farlig påvirkning af lungerne viser sig ved tør hoste og åndenød. Hvis du oplever disse gener, skal du hurtigst muligt kontakte os og stoppe med at tage Methotrexat.

Hvis du får en kraftig infektion, høj feber eller diarré, skal du kontakte egen læge og holde pause med Methotrexat indtil, du er rask igen.

Det er vigtigt, at du fortæller din læge, hvis du oplever bivirkninger af MTX.

Du kan i så fald evt. få noget mod bivirkningerne.

Forholdsregler

Folinsyre

Folinsyre (b-vitamin) mindsker risikoen for bivirkninger af MTX.
Du aftaler hvor hyppigt og i hvilken dosis, du skal tage folinsyre.
Dog skal du aldrig tage folinsyre samme dag som MTX.

Blodprøver

Når du er i behandling med MTX, er det vigtigt, at du jævnligt får kontrolleret blodprøver. De første 2 måneder hver 14. dag, derefter hver 3. måned.
Kontrol af blodprøver sker primært for at opdage overbelastning af lever og knoglemarv, som du ikke selv kan mærke. Det er bedst at få taget blodprøverne ca 4-5 døgn efter indtagelse af MTX. Du skal aldrig tage blodprøve samme dag eller dagen efter indtag af MTX.

Methotrexat og anden medicin

Når du køber håndkøbsmedicin på apoteket, er det en god idé at nævne, at du er i behandling med MTX. Nogle lægemidler kan øge mængden af MTX i blodet. Det drejer sig om acetylsalicylsyre (Magnyl, Aspirin, Kodimagnyl, Idotyl, Treo m.m.) og såkaldte NSAID-præparater, der bruges mod smerter og gigt (fx Brufen, Ibuprofen og Ipren). I praksis har man dog ikke set bivirkninger ved kombination af MTX og disse lægemidler.
Når du er i behandling med MTX, må du **IKKE** tage Sulfa-og Trimethoprimpræparater, som fx virker mod blærebetændelse.

Alkohol

MTX belaster leveren ligesom alkohol også gør. Derfor bør du højst drikke 3-5 genstande om ugen, idet der ellers er risiko for at skade leveren.

Graviditet og amning

Uanset om du er kvinde eller mand, der er i behandling med MTX, skal du stoppe med MTX mindst 3-4 måneder, før du planlægger en graviditet. Dette skyldes, at MTX giver misdannelser hos fosteret. Kvinder i behandling med MTX må ikke amme.

Bloddonor

Du må ikke være bloddonor under behandlingen

Vaccinationer

Vaccination med levende vaccine bør undgås under behandling. Spørg derfor din læge forud for vaccination.